

Postadresse: Postboks 2935 Solli, 0230 Oslo. Tlf.: 94 85 94 52 E-post: nffl@friskoler.no

Ålesund/Oslo 30.04.2010

Kunnskapsdepartementet
Opplæringsavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
Epost: postmottak@kd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER FOR FAG- OG YRKESKOMPETANSE PÅ NIVÅ 4

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund har jobbet med denne saken gjennom ulike møter og seminarer. Styret baserer sin uttalelse på innspill fra egen arbeidsgruppe for kunstfagene, samt styrets egen oppsummering og vurdering. Utgangspunktet er at vårt forbund organiserer skoler med basis i 3 lover: Privatskoleloven, fagskoleloven og voksenopplæringsloven.

Vår uttalelse er som følger:

Tema 1 – Problemstillinger knyttet til livslang læring og mobilitet

NFFL finner mye bra i EQF-prinsippene vedr. livslang læring. Vi tror dette vil lette overføring av ulike lærings- og kvalifiseringsløp til en formalisert kompetanse eller fra et nivå til et annet. Men skal prinsippene har verdi må ulike skoler og opplæringsstilbud ha en likeverdig rett til å bli innfaset mot eller på et EQF-nivå. Det vil i dette sammenheng bli svært avgjørende at både smalere kompetanse (best fit) og mer tverrfaglig eller helhetlig kompetanse (full fit) må kunne verdsettes.

I dag har både universiteter, høyskoler og fagskoler rett til å foreta kompetansevurderinger i forhold til egne utdanninger. NFFL mener at denne retten også må ligge hos grunnskoler og videregående skoler, og statlig godkjente private skoler må likestilles med offentlige skoler. Først da vil prinsippene kunne få den nødvendige fleksibilitet og legitimitet.

Innføring av EQF-systemet bør også innebære økt rett til å knytte samarbeidsavtaler mellom norske og utenlandske (Norden -EU-EØS) skoler og skoleorganisasjoner, der gjensidig verdsetting av utdanninger kan etableres.

NFFL tar forbehold om at kompetansevurderinger og innfasingssystemer ikke må svekke gjeldende sertifiseringsordninger. Obligatorisk kompetanse i norsk språk, samfunnsliv og HMS må ligge som en fast ramme rundt EQF-systemet.

Særlige merknader knyttet til kunstskoler som ligger i voksenopplæringsloven (fra 01.07.2010):

Kunstskoler innen voksenopplæringsloven gis ikke kompetanseverdi slik man får i den offentlige videregående skole. Skal livslang læring fungere i ett norsk utdannings-system, innen kunstfag, må eleven få verdiutelling for å inngå i et livslangt læringsløp. I dag hindrer dette kunstskolenes elever til å kvalifisere til opptak ved høyere utdanning. Skal det grunnleggende prinsipp i EQF fungere, må dette endres.

Under forutsetning at kunstutdanning innen nivå 4 gis en studiekompetanseverdi som kan avleses av andre utdanningsnivåer, vil rammeverket kunne gi styrket mobilitet og livslanglæring for kunstskoleelever.

For de elevene som av forskjellige grunner ikke har fullført en videregående skole, ser vi det kan oppstå problemer for mht livslang læring. Dette gir utslag i at kun de som allerede har videregående utdanning fra før, kan gå videre i læringsløpet innen billedkunst, arkitektur, fotografi og design. Dette bør finnes en løsning på før å dekke opp prinsippet i EQF og et stort behov for et mer håndterlig læringsløp.

Tema 2 Problemstillinger vedr. læringsutbyttebeskrivelser (deskriptorer)

Læringsutbyttet skal beskrives etter 3 verdiakser – kunnskaper, ferdigheter og kompetanse. For NFFL er det naturlig at ”kompetanse” som verdi står for de personlige egenskaper og kjennetegn. Slik at de 3 aksene i sum gir uttrykk for en helhetlig kvalifikasjon.

Det fremlagte forslaget til norsk deskriptormatrise bør ikke fungere som en overordnet matrise fordi det er for spesifikt rettet mot enkelte yrkesutdanninger. Det vil ikke kunne fungere som et generelt verktøy for de ulike læringsløp som eksisterer i dag på nivå 4.

Vi støtter departementets sitt forslag om en mer overordnet beskrivelse for å oppnå balanse og sammenheng med rammeverket for høyere utdanning. Deskriptorene må kunne uttrykke kompetanse uavhengig av spesifikke faglige kvalifikasjoner, men slik at de kan tolkes over til det enkelte yrkes-, samfunns- eller kulturfagområdet.

Dansk kvalifikasjonsrammeverk nivå 4 synes å være mer overordnet og generell. Dersom læringsutbyttebeskrivelser skal kunne beskrives på en mer overordnet måte foreslår vi at det norske kvalifikasjonsrammeverket legges mye nærmere den danske kvalifikasjonsrammen for nivå 4. Vi opplever at den danske modellen gir en enkel overføringsverdi til å konkretisere fagspesifikke områder.

Arbeidsgruppen i Forum for kunstutdanning har laget et utkast av ”deskriptormatrise for kunstskoler innen voksenopplæringsloven” basert på den norske og med et blick på den danske. Det er allikevel ønskelig at det utarbeides en ny generell matrise for voksenopplæringen på basis av utkast og kommentarer til høringen.

Vi nevner at på nivå 5 har kunstfagskolene v/pilotskolen Ålesund kunstfagskole, utarbeidet en liste (se vedlegg) over begreper og terminologi som gjør det mulig å få en felles forståelse av begreper i deskriptormatrisen for den enkelte utdanning. Vi ser for oss at det kan utarbeides en begrepsordbok for fagområde som er tilpasset det spesifikke fagområdet i den enkelte utdanning slik at matrisen leses ut fra fagområdet. Dette fordi noen begreper brukes forskjellig sånn at kunstfag ikke kan sammenligne benevnelser med f.eks. tømmerfag.

Tema 3 Problemstillinger vedr. nivåplassering

Vedr. de ulike nivåene innen EQF, vil NFFL anbefale en modell der man kombinerer nivå-definisjonene med ECVET-poeng. Dvs. at utdanningens læringsutbytte vurderes både i forhold til utdanningenes omfang og spesifisering. Vi kan da tenke oss at en utdannings nivå defineres i forhold til EQF-trinnet, mens ECVET-poeng defineres ved bruk av desimaler, for eksempel gradert pr. semester eller timetall pr. fag.

Slik kan utdanninger på samme nivå (for eksempel nivå 4) få utlikt antall fagskolepoeng (for eksempel 4.1 – 4.2 – 4.3 eller 4.4). I forhold til en trapptrinnsmodell vil utdanningenes plassering fortelle både om trinnets nivå og dybde.

I den danske modellen har vi ingen problemer med å identifisere de enkelte utdanningene innenfor nivå 4.

Generelt: NFFL mener den forestående utviklingsprosessen vil være helt gjennomgripende for norsk utdanning. Vi ber derfor om at departementet tilfører EQF/NKF-prosessen betydelige midler til kompetanseutvikling og kvalifisering av

- Lærekrefter på alle nivåer
- Sensorkrefter på alle nivåer
- Rådgivere og kompetansevurderere

Vi ber om at personell ved private utdanningsinstitusjoner får delta i alle programmene på lik linje med ansatte ved offentlige institusjoner. NFFL er beredt til å delta i arbeidet som organisasjon, eventuelt ved å søke om egne prosjektmidler til aktuelle kvalifiseringstiltak.

For Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

Ragnar Johansen
styreleder

Deskriptormatrise for kunstskoler innen voksenopplæringslo

Prosessområder	Kunnskap	Ferdigheter
Planlegging (materielle /humane prosesser)	gjøre rede for teorier/ arbeidsmetoder/ begreper innenfor arbeidsområde	bruke teorier, arbeidsmetoder og begreper innenfor arbeidsområdet
	gjøre rede for bruk av utstyr, materialer og andre innsatsfaktorer innen fagområdet	sette opp liste over behov for utstyr, materialer og andre innsatsfaktorer og tilhørende logistikkforhold for arbeidsprosesser innen arbeidsområdet
	gjøre rede for målgruppe, produkt og ressursbruk	kunne reflektere målgruppe , produkt og ressursbruk
Arbeidsutførelse (fremstilling av produkter/utførsel av tjenester)	kjennskap til gjeldende regelverk, standarder / avtaler og kvalitetskrav innen fagområdet, herunder yrkesetiske retningslinjer	utføre arbeidet i tråd med gjeldende regelverk, standarder / avtaler og fagområdets etiske og kvalitative krav
	gjør rede for arbeidsprosesser og innsatsfaktorer som inngår i fagområdet	utføre arbeidsprosesser som inngår i fagområdet
realiseringsevne	gjøre rede for fremtdrift gjennom realiseringsplan	utføre arbeid i tråd med realiseringsplan
Dokumentasjon / vurdering (vurdering av arbeidsprosesser, resultat og egen læring)	gjør rede for kvalitets- og dokumentasjonkriterier for kontroll av eget arbeid og resultat	utføre tiltak i samsvar med krav til kvalitet og dokumentasjon av eget arbeid og sluttresultat
	gjøre rede for forhold som fremmer og hemmer egen læring og utvikling innen fagområdet	vise initiativ, oppsøke situasjoner og praktisere arbeidsformer som fremmer egen læring og utvikling

øven

Kompetanse
vurdere og dokumentere valg av arbeidsmetoder innenfor fagområdet
vurdere, velge og dokumentere bruk av utstyr, materialer og andre innsatsfaktorer innen fagområdet
vurdere informasjon rundt målgruppe, produkt og ressursbruk
begrunne og anvende gjeldende regelverk og bruk av standarder / avtaler
vurdere og velge arbeidsprosesser og innsatsfaktorer innen fagområdet
vurdere realiseringsevne utifra planer og ferdig produkt
vurdere og dokumentere eget arbeid og sluttresultat
dokumentere egen læring og vurdere tiltak som fremmer egen utvikling